

VIII Wileńskie Spotkania Sceny Polskiej: spotkania z teatrem, spotkania z Polakami

Studio Teatralne „Ferdurke” działające przy Centrum Kultury Polskiej „Dom Polski” w Tomsku pokazało w DKP „Kartotekę” Tadeusza Różewicza
Fot. Marian Paluszkiewicz

Festiwal teatralny, który od lat organizuje Lilija Kiejzik, kierownik Polskiego Studia Teatralnego w Wilnie, to nie tylko spotkania z teatrem. To także spotkania z Polakami z różnych stron świata. W festiwalu biorą udział przedstawiciele Polonii z Au-

strian i Kanady, ale także Polacy ze Lwowa i Syberii. Dla zespołu z Tomaska spotkanie z Wileńszczyzną jest szczególnie cenne. Dla niektórych z nich jest to pierwsza okazja, by odwiedzić miejsca, skąd zesłani byli ich przodkowie.

Str. 14-15

Pikieliszki – ulubione miejsce wakacji Marszałka Str. 8-9

Błędy w makijażu, które postarzają o 10 lat Str. 18

Kilka porad na jesienne zupy Str. 19

ISSN 1392-0405

Aktywność obywatelska

Europejska Fundacja Praw Człowieka (EFHR) rozpoczyna realizację V edycji projektu „Europejczycy, Polacy, Obywatele”, skierowanego do uczniów klas 9-12. Słuchając co środę o godz. 15.10 audycji w Radiu Znad Wilii oraz czytając artykuły w piątkowych wydaniach dziennika „Kurier Wileński” uczniowie poznają 6 bloków tematycznych: „Aktywność obywatelska”, „Media”, „Prawa człowieka”, „Problemy współczesnego świata”, „Unia Europejska” oraz „Władza”.

Więcej informacji oraz zasad uczestnictwa szukaj na www.efhr.eu, oraz platformie projektu wos.efhr.eu. W dzisiejszych czasach jednym z podstawowych pojęć związanych z demokracją jest aktywność społeczna, mająca nieocenione znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania państwa. Aktywność społeczna polega na nieprzymuszonym angażowaniu się jednostek w sprawy o charakterze publicznym oraz na działalności mającej na celu kształtowanie otaczającej nas rzeczywistości.

Demokratyczny ustrój państwa nie mógłby istnieć bez zaangażowania obywateli w jego kształtowanie. Skoro bowiem demokracja oznacza rządy ludu, nigdy nie będzie ona mogła funkcjonować prawidłowo, jeśli obywatele nie będą zainteresowani sprawowaniem tych rządów i angażowaniem się w sprawy państwowe.

Społeczeństwo państwa, którego obywatele są społecznie aktywni, określa się mianem społeczeństwa obywatelskiego.

Społeczeństwo obywatelskie opiera się na aktywności jego członków oraz ich zdolności do samoorganizacji bez impulsu czy przymusu ze strony władzy publicznej. Podstawą funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego jest świadomość

jego członków potrzeb zbiorowości oraz chęć ich zaspokajania. Zadanie to najczęściej przekracza jednak możliwości jednostki i z tego względu członkowie społeczeństwa obywatelskiego bardzo często zraszają się w partiach politycznych, związkach zawodowych czy organizacjach pozarządowych. Charakterystyczne dla obywateli aktywnych jest poczucie odpowiedzialności za los własnego społeczeństwa i płynąca z niego chęć aktywnego działania na jego rzecz.

Społeczeństwo obywatelskie działa niezależnie od władzy państwowej, lecz nie musi opierać się na walce z nią (dzieje się tak najczęściej w państwach, w których większość społeczeństwa sprzeciwia się działaniom rządzących). Niemniej jednak, stanowi ono skuteczny mechanizm kontroli władzy a także uzupełnia działalność instytucji państwa na obszarach, na których jest ona niezadowolająca.

Aktywność obywatelska przejawia się przede wszystkim w uczestnictwie w wyborach i referendach. Ciekawostką jest, że w krajach takich jak Australia, Singapur, Belgia, czy Wenezuela został wprowadzony tzw. przymus wyborczy, co oznacza, że brak udziału w wyborach i referendum jest karalny.

W krajach zaś, w których nie ma przymusu głosowania, frekwencja wyborcza jest wskaźnikiem najlepiej oddającym poziom rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Niestety, w krajach byłego bloku wschodniego, takich jak Polska i Litwa, jest ona wciąż niezadowolająca. Bierze się to między innymi z nie-

Bardzo ważną rolę pełni szkoła, która powinna rozwijać postawy prospołeczne

ufności społeczeństwa wobec władzy, zakorzenionej jeszcze w czasach komunizmu, kiedy to wszelka aktywność polityczna społeczeństwa, albo nie miała znaczenia, gdyż manipulowano wynikami wyborów, albo kończyła się negatywnymi represjami ze strony aparatu władzy. Wykształcenie postaw obywatelskich w społeczeństwie oraz zainteresowanie go sprawami publicznymi uznaje się powszechnie za jedno z najważniejszych zadań młodych demokracji Europy Środkowo-Wschodniej. Prawidłowo funkcjonujące społeczeństwo

obywatelskie sprawia, że jego członkowie mogą wziąć sprawy w swoje ręce i współuczestniczyć w kształtowaniu przestrzeni publicznej oraz polityki państwa.

Postawy obywatelskie powinny być kształtowane od najmłodszych lat. Bardzo ważną rolę pełni szkoła, która powinna rozwijać postawy prospołeczne m.in. poprzez umożliwienie działalności samorządów uczniowskich oraz wzbudzanie w uczniach poczucia odpowiedzialności za otaczającą ich rzeczywistość.

str. 17 >>

Aktywność obywatelska przejawia się przede wszystkim w uczestnictwie w wyborach i referendach

ze str. 16 » **Aktywność obywatelska**

Na późniejszych etapach edukacji, uczniowie mają możliwość udzielania się w organizacjach młodzieżowych (np. samorząd studencki, AIESEC), podejmowania wolontariatu w różnorodnych instytucjach publicznych i prywatnych, odbywania praktyk w organizacjach pozarządowych, czy korzystania z możliwości wyjazdów zagranicznych w ramach różnego rodzaju programów (np. Erasmus+, Comenius), których jednym z celów jest kształtowanie świadomości społecznej wśród ich beneficjentów.

Za przykład posłużyć może też program praktyk i wolontariatu prowadzony przez EFHR.

Rozwój społeczeństwa obywatelskiego nie byłby możliwy bez stworzenia odpowiednich do tego warunków przez systemy prawne państw demokratycznych. Za filary społeczeństwa obywatelskiego, obecnie bardzo często zapisane w konstytucjach państw, uważa się wolność zrzeszania się (wolność tworzenia i członkostwa w partiach politycznych, związkach zawodowych itp.) wolność zgromadzeń (oraz będące jej formą prawo do protestu ulicznego i strajku), wolność słowa, wolność prasy i środków masowego przekazu, prawo do informacji o działalności instytucji publicznych.

Wszystkie te prawa należą do tzw. praw politycznych i generacji (była o tym mowa w artykule poświęconym prawom człowieka) i zostały one wyrażone w wielu traktatach międzynarodowych, takich jak np. Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych, czy też Europejska Konwencja Praw Człowieka. Obie wymienione umowy międzynarodowe zostały ratyfikowane przez Polskę i Litwę i z tego względu, systemy prawne obu krajów muszą gwarantować ich przestrzeganie.

Rozwinięte społeczeństwo obywatelskie nie tylko dopełnia działanie instytucji państwa, lecz także stanowi

narzędzie ich kontroli. Wolne media, prawo do informacji czy prawo do organizowania protestów stanowią skuteczny mechanizm kontrolny powodujący, że władza nie może bez konsekwencji dopuszczać się nadużyć. Z tego samego względu, w państwach autorytarnych i totalitarnych społeczeństwo obywatelskie, o ile w ogóle istnieje, pozostaje najczęściej w konflikcie z władzą, która dąży do jego eliminacji, zdając sobie sprawę, że aktywność społeczna obywateli stanowi zagrożenie dla niedemokratycznych, dyktatorskich rządów. W krajach takich ograniczona, bądź całkowicie wyeliminowana jest wolność mediów poprzez stosowanie cenzury. Uniemożliwia to rozpowszechnianie poglądów sprzecznych z interesem rządzących. Manifestacje i protesty uliczne również są zakazane, co często prowadzi do starć z policją obywateli wyrażających publicznie swe niezadowolenie. Ograniczona jest możliwość działania niezależnych od władzy partii politycznych, a w państwach totalitarnych, istnieje tylko jedna legalna partia, mająca monopol na sprawowanie władzy.

Wolność zrzeszania się oraz wolność zgromadzeń gwarantowane są przez Konstytucję Republiki Litewskiej. Szczegółowe zasady korzystania z tych wolności regulują ustawy, takie jak choćby ustawa o stowarzyszeniach z 22 stycznia 2004 r. (Lietuvos Respublikos Asociacijų įstatymas).

Warto pamiętać, że niezadowolone w wyborach, czy nie wyrażanie swojego zdania na tematy publiczne w jakiegokolwiek formie oznacza, że decyzje podejmowane są bez nas. Istotą demokracji jest oddanie władzy w ręce społeczeństwa. Nie angażując się w sprawy dotyczące zbiorowości, jednocześnie rezygnujemy ze sprawowania tej władzy, pozwalając innym decydować za nas. □

EFHR

Fot. archiwum

ZGŁOŚ SWEGO KANDYDATA DO 20. EDYCJI „POLAKA ROKU 2017”

Tradycyjnie w pierwszym miesiącu jesieni ogłaszamy kolejny plebiscyt Czytelników „Kuriera Wileńskiego” — „Polak Roku”. Jest to już 20. edycja tego popularnego i organizowanego przez nasz dziennik konkursu.

Jak i wszystkie poprzednie ma na celu uhonorowanie osób, które w ciągu mijającego roku dokonały czynów wartych upamiętnienia w naszej polskiej kronice na Litwie. Poprzednie lata dowiodły, że mamy bardzo dużo Polaków godnych tego zaszczytnego tytułu. Zapraszamy do udziału, składając listownie lub pocztą elektroniczną nazwiska osób (obowiązkowo z uzasadnieniem zgłoszenia), których czyny i obywatelska postawa wobec spraw życiowo ważnych dla nas, Polaków, zamieszkujących na Litwie, kwalifikują do zdobycia zaszczytnego tytułu „Polak Roku 2017”.

Wybermy osoby, które w mijającym roku wniosły największy wkład w zachowanie i propagowanie polskości na Litwie. Przyczyniły się do promowania dobrego imienia Polaków w społeczeństwie naszego kraju.

Zgłoszenia kandydatów w nieograniczonej ilości mogą składać osoby fizyczne, jak też organizacje społeczne oraz prywatne firmy. Cieszy, że nasi Czytelnicy dostrzegają pracę ludzi bardzo różnych zawodów — zarówno polityków, nauczycieli, duszpasterzy oraz zwykłych osób. Kapituła Plebiscytu, w skład której wchodzi osoby, które już były wybierane „Polakami Roku”, omówi każdą zgłoszoną przez Was, drodzy Czytelnicy, kandydaturę i zaproponuje listę składającą się z 10 osób do głosowania. Zgodnie z regulaminem plebiscytu, zwycięzcy z lat poprzednich nie mogą być powtórnie zgłaszani. Głosowanie odbywa się poprzez kupony wycięte z gazety (nie powinny być kserowane!) i nadesłane do redakcji.

„Polaka Roku 2017” wspólnie wybiorą Czytelnicy i Kapituła. 50 procent wyniku będzie zależało od Czytelników i 50 procent od Kapituły. Decydujący głos należy do Czytelników. Redakcję „Kuriera Wileńskiego” reprezentują redaktor naczelny Robert Mickiewicz i dyrektor komercyjny Andrzej Podworski. Po podliczeniu nadesłanych przez Czytelników kuponów z nazwiskiem faworyta, każdy z kandydatów otrzyma stosowne miejsce w „dziesiątce” w zależności od liczby zdobytych głosów.

1. miejsce będzie premiowane 10 punktami, 2. — 9 punktami itd.

Z kolei każdy z członków Kapituły wybierze swoją „dziesiątkę”. Później wyniki Kapituły zostaną zsumowane i powstanie ostateczna lista kandydatów, z których każdy (stosownie do zajętego miejsca) również otrzyma punkty: 1. miejsce — 10 pkt, 2. — 9 pkt itd.

Punkty kandydatów zdobyte od Czytelników i punkty od Kapituły zsumuje się i zostanie ustalona ostateczna kolejność w „dziesiątce” laureatów. Zgłoszenia prosimy przysyłać na adres redakcji: „Kurier Wileński”, Birbynių 4a, LT-02121-30 Vilnius, Lietuva z dopiskiem „Polak Roku 2017” do 30 października br. Zgłoszenia można też nadsyłać pocztą elektroniczną: reklama@kurierwilenski.lt

Redakcja

